

Alkoholijuomien kulutus 2023

Alkoholin kokonaiskulutus väheni edelleen

PÄÄLÖYDÖKSET

15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti vuonna 2023:

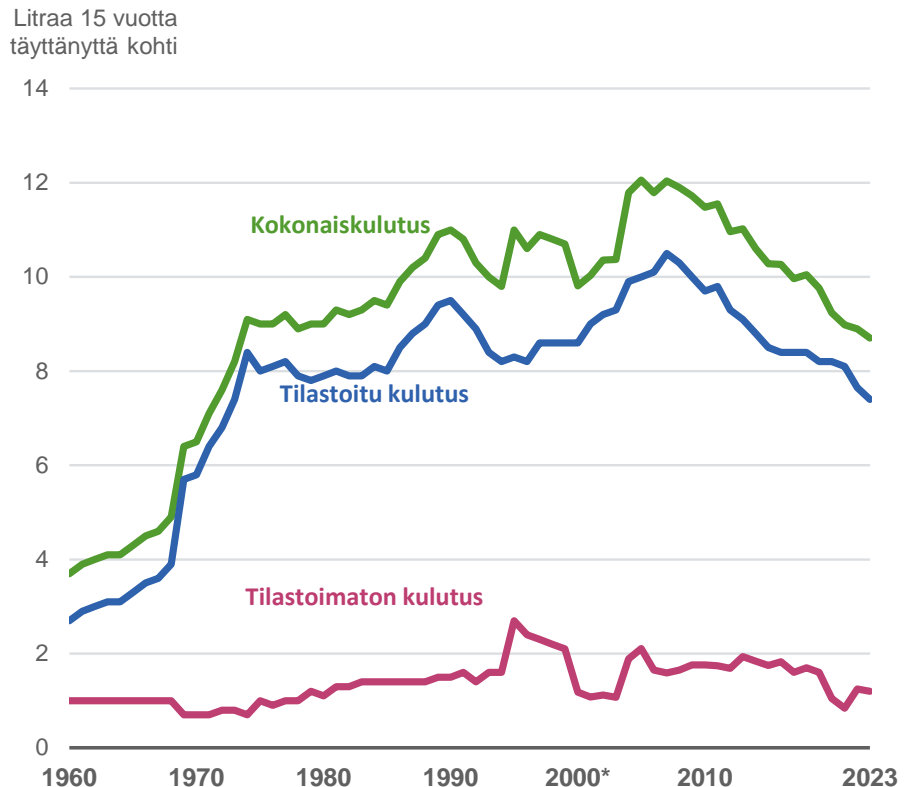
- Alkoholin kokonaiskulutus väheni 2,4 prosenttia vuoteen 2022 verrattuna.
- Alkoholin kokonaiskulutus oli 8,7 litraa sataprosenttisenä alkoholina.
- Tilastoitu alkoholin kulutus eli alkoholijuomien myynti kotimaassa väheni 2,4 prosenttia vuoteen 2022 verrattuna.
- Tilastoimaton kulutus (matkustajatuonti ja alkoholin verkko-ostot ulkomailta) väheni 2,0 prosenttia.
- Vähittäiskulutuksen eli päivittäistavara- ja Alkoista ostetun alkoholin osuus oli 75 prosenttia kokonaiskulutuksesta.

Alkoholijuomien kokonaiskulutus vuonna 2023 oli 8,7 litraa sataprosenttista alkoholia 15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti. Kokonaiskulutus väheni vuoteen 2022 verrattuna 2,4 prosenttia. Pidemmällä aikavälillä tarkasteltuna kokonaiskulutus on pääsääntöisesti vähentynyt vuodesta 2007 lähtien. (Kuvio 1.)

Kokonaiskulutus koostuu tilastoidusta ja tilastoimattomasta kulutuksesta. Tilastoitu kulutus käsittää vähittäis- ja anniskelukulutuksen ja tilastoimaton kulutus matkustajatuonin ja verkko-ostamisen. Alkoholijuomien tilastoitu kulutus (mm. ravintolat, päivittäistavara- ja vastaavat yhteenlaskettuina) väheni 2,4 prosenttia ja oli noin 7,4 litraa sataprosenttista alkoholia 15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti vuonna 2023. Vähittäiskulutus väheni 3,0 prosenttia, kun taas anniskelukulutus kasvoi 1,6 prosenttia verrattuna vuoteen 2022. Tilastoimaton kulutus sataprosenttisenä alkoholina oli 1,2 litraa 15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti. Tästä kulutuksesta alkoholijuomien ostaminen ulkomaisista verkko-ostajista väheni 62 prosenttia, kun taas matkustajatuonti lisääntyi 28 prosenttia vuoteen 2022 verrattuna.

Vuonna 2023 alkoholijuomien kokonaiskulutuksen väheneminen johtui vähittäiskulutuksen ja tilastoimattoman kulutuksen vähenemisestä vuoteen 2022 verrattuna. Vaikka anniskelukulutus kasvoi hieman, sen osuus kokonaiskulutuksesta oli niin pieni (11 %), ettei sen lisääntyminen kääntänyt kokonaiskulutuksen vähenevää kehityskulkua.

Kuvio 1. Alkoholijuomien kulutus sataprosenttisenä alkoholina 15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti 1960–2023, litraa

*) Tilastoimattomassa kulutuksessa tilastointitavan muutos vuodesta 2000

Marke Jääskeläinen
etunimi.sukunimi@thl.fi

Markus Keski-Säntti
etunimi.sukunimi@thl.fi

Sirpa Virtanen
etunimi.sukunimi@thl.fi

Valviran rekisteri- ja tietojärjestelmä uudistus

Valvira uudisti vuoden 2023 aikana kokonaan alkoholielinkeinorekisterin ja siihen liittyviä tietojärjestelmiä. Uudistuksen vuoksi tietoja alkoholijuomien jakeluverkostosta vuonna 2023 ei ollut saatavilla, eikä niitä siten julkaista tässä tilastoraportissa.

Verkkotaulukko alkoholijuomien alueellisesta myynnistä

Tietoja alkoholijuomaryhmien tilastoidusta myynnistä on saatavilla kunnittain ja hyvinvointialueittain interaktiivisena [verkkotaulukkona](#). Tämä korvaa aiemmin tilastoraportissa olleen Liitetaulukko 1 ”Alkoholijuomien tilastoitu myynti maakunnittain ja kunnittain”.

Alkoholijuomien tilastoitu ja tilastoimaton kulutus

Vuonna 2023 alkoholijuomien tilastoitu kulutus oli 35,5 miljoonaa litraa sataprosenttista alkoholia, mikä oli 1,4 prosenttia vähemmän vuoteen 2022 verrattuna. 15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti tilastoitu kulutus väheni 2,4 prosenttia edellisvuoteen verrattuna olleen sataprosenttisenä alkoholina 7,4 litraa vuonna 2023. (Kuviot 1 ja 2, Taulukko 1.)

Taulukko 1. Alkoholijuomien kulutus sataprosenttisenä alkoholina 15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti ja kokonaiskulutus asukasta kohti 1960–2023, litraa

Vuosi	Tilastoitu kulutus	15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti	
		Tilastoimaton kulutus	Kokonaiskulutus
1960	2,7	1,0	3,7
1970	5,8	0,7	6,5
1980	7,9	1,1	9,0
1985	8,0	1,4	9,4
1990	9,5	1,5	11,0
1995	8,3	2,7	11,0
2000*	8,6	1,2	9,8
2005	10,0	2,1	12,1
2010	9,7	1,8	11,5
2011	9,8	1,7	11,6
2012	9,3	1,7	11,0
2013	9,1	1,9	11,0
2014	8,8	1,8	10,6
2015	8,5	1,8	10,3
2016	8,4	1,8	10,3
2017	8,4	1,6	10,0
2018	8,4	1,7	10,1
2019	8,2	1,6	9,8
2020	8,2	1,1	9,2
2021	8,1	0,8	9,0
2022	7,6	1,3	8,9
2023	7,4	1,2	8,7

*Tilastoimattoman kulutuksen tilastointitapa muuttunut vuonna 2000.

Alkoholijuomien tilastoimattoman kulutuksen¹ arvioitiin vuonna 2023 olleen 1,2 litraa sataprosenttista alkoholia 15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti (Taulukko 1). Tilastoimaton kulutus väheni vuoteen 2022 verrattuna 2,0 prosenttia. Tilastoimattoman kulutuksen kokonaismäärä vuonna 2023 oli arviolta 5,9 miljoonaa litraa sataprosenttisenä alkoholina, mikä vastaa 14 prosentin osuutta kokonaiskulutuksesta.

Alkoholijuomien matkustajatuonnin osuus oli noin 87 prosenttia tilastoimattomasta alkoholikulutuksesta vuonna 2023. Koronapandemian jälkeen ulkomaille matkustaminen ja risteilymatkailu Suomen ja Viron sekä Suomen ja Ruotsin välillä vilkastui, mikä näkyy edelleen matkustajatuonnin voimakkaana lisääntymisenä. Vuonna 2023 matkustajatuonti sataprosenttisenä alkoholina 15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti mitattuna kasvoi 28 prosenttia vuoteen 2022 verrattuna. Suomalaiset matkustajat toivat ulkomailta 5,1 miljoonaa

¹ [Alkoholien matkustajatuonti ja verkko-ostaminen 2023](#). Tilastoraportti 10/2024, 1.3.2024 THL.

litraa sataprosenttiseksi muunnettua alkoholia. Koko väestötasolla kasvua oli 30 prosenttia¹ vuoteen 2022 verrattuna.

Ulkomaisista verkkokaupoista ostettujen alkoholijuomien osuus tilastoimattomasta kuluksista oli noin 23 prosenttia. Vuonna 2023 alkoholijuomia ostettiin verkon kautta arviolta 0,7 miljoonaa litraa sataprosenttisenä alkoholina, eli 0,2 litraa 15 vuotta täyttäneeltä asukasta kohti laskettuna. Alkoholijuomien verkko-ostot vähenivät noin 62 prosenttia vuoteen 2022 verrattuna.

Vuonna 2023 alkoholijuomien kokonaiskulutus oli 15 vuotta täyttäneeltä asukasta kohti laskettuna yhteensä 8,7 litraa sataprosenttisenä alkoholina muunnettuna, mikä on 2,4 prosenttia vähemmän vuoteen 2022 verrattuna. Kaikkiaan kokonaiskulutus oli 41 miljoonaa litraa sataprosenttista alkoholia, jolloin koko väestötasolla kokonaiskulutuksen väheneminen oli 1,4 prosenttia edellisvuoteen verrattuna.

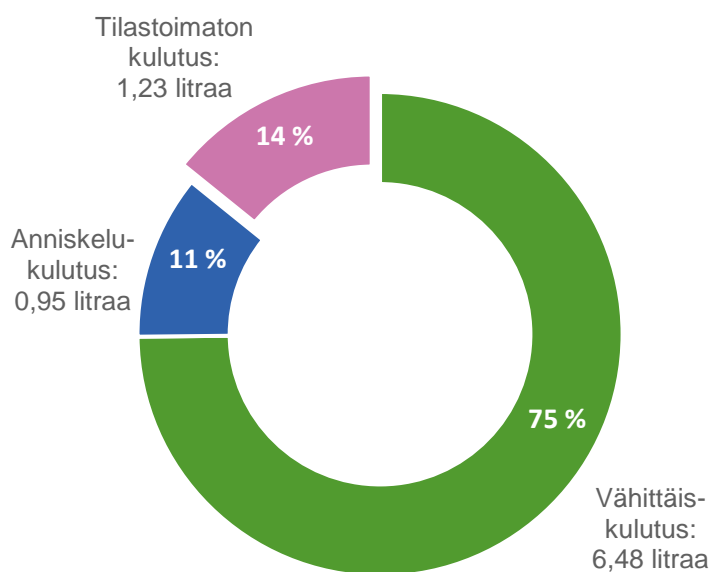
Alkoholijuomien vähittäiskulutus ja anniskelukulutus

Alkoholijuomien tilastoitu kulutus koostuu vähittäiskulutuksesta ja anniskelukulutuksesta. Suomessa alkoholijuomien kulutus painottuu vähittäiskulutukseen eli Alkon myymälöistä sekä alkoholijuomia myyvistä elintarvikeliikkeistä, kioskeista ja liikenneasemilta hankittuihin alkoholijuomiin.

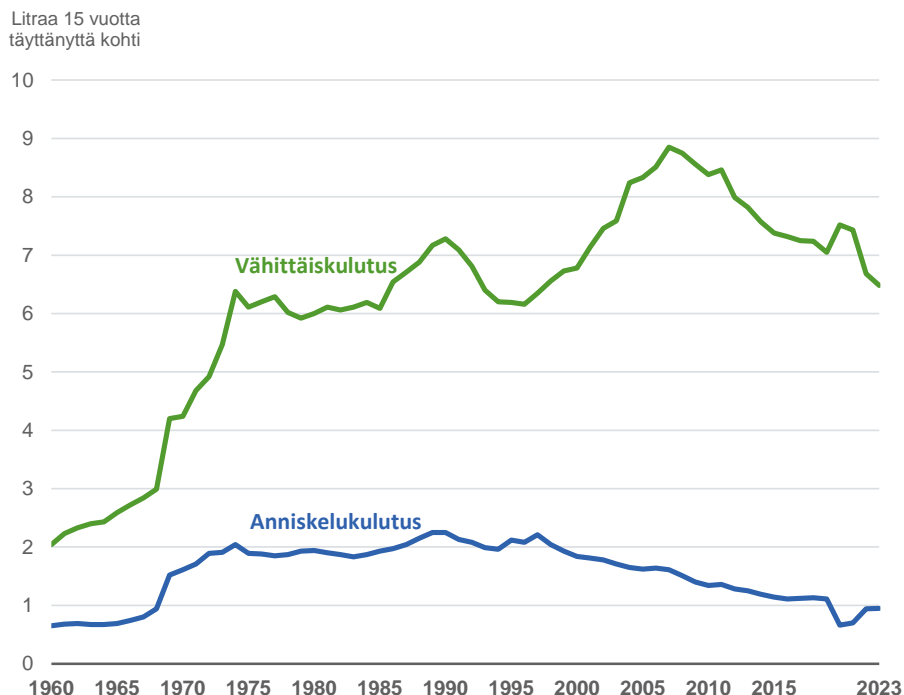
Vuonna 2023 vähittäiskulutus oli yhteensä 30,9 miljoonaa litraa sataprosenttisenä alkoholina, eli 6,5 litraa 15 vuotta täyttäneeltä asukasta kohti laskettuna. Koko väestön tasolla vähittäiskulutus väheni 2,0 prosenttia ja 15 vuotta täyttäneeltä asukasta kohti laskettuna vähennystä oli 3,0 prosenttia verrattuna vuoteen 2022. Vähittäiskulutuksen osuus alkoholijuomien kokonaiskulutuksesta oli 75 prosenttia ja tilastoidusta kulutuksesta 87 prosenttia. (Kuviot 2 ja 3.)

Anniskelukulutus lisääntyi vuonna 2023 edelliseen vuoteen verrattuna 2,7 prosenttia sataprosenttiseksi muunnetuista alkoholilitroista laskettuna ja 1,6 prosenttia 15 vuotta täyttäneeltä asukasta kohti laskettuna. Anniskelukulutus oli 4,6 miljoonaa litraa sataprosenttisenä alkoholina eli noin 0,95 litraa 15 vuotta täyttäneeltä asukasta kohti. Anniskelukulutuksen osuus alkoholijuomien kokonaiskulutuksesta oli 11 prosenttia ja tilastoidusta kulutuksesta 13 prosenttia. (Kuviot 2 ja 3.)

Kuvio 2. Alkoholijuomien tilastoidun kulutuksen (vähittäiskulutus ja anniskelukulutus) ja tilastoimattoman kulutuksen osuudet kokonaiskulutuksesta sataprosenttisenä alkoholina 15 vuotta täyttäneeltä asukasta kohti 2023

Kuvio 3. Alkoholijuomien vähittäiskulutus ja anniskelukulutus sataprosenttisena alkoholina 15 vuotta täyttäneitä asukasta kohti 1960–2023, litraa

Alkoholijuomien kulutuksen rakenne

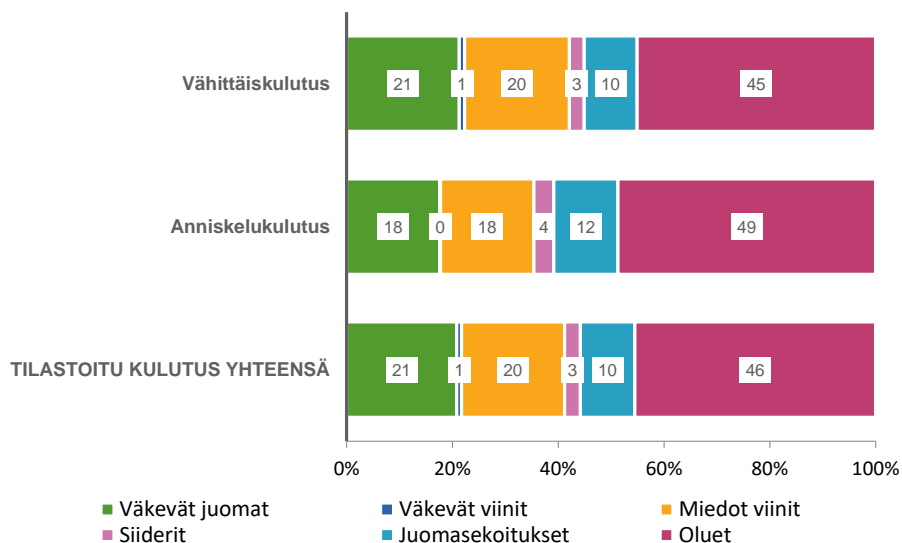
Vuonna 2023 juomasekoitusten osuus tilastoidusta kulutuksesta kasvoi edellisvuoteen verrattuna 1,5 prosenttiyksikköä. Kaikkien muiden juomaryhmien osuudet vähenivät. Väkevien alkoholijuomien osuus väheni eniten: 0,5 prosenttiyksikköä. (Taulukko 2.)

Oluet olivat edelleen selkeästi suurin juomaryhmä 46 prosentin osuudella. Väkevien alkoholijuomien osuus tilastoidusta kulutuksesta oli 21 prosenttia. Mietojen viinien osuus oli 20 prosenttia. Juomasekoitusten osuus oli 10 prosenttia ja siidierien 3 prosenttia. Viimeisten kymmenen vuoden aikana väkevien juomien, oluiden ja siidereiden osuus tilastoidusta kulutuksesta on pääsääntöisesti vähentynyt, kun taas juomasekoitusten osuus on kasvanut. (Kuviot 4 ja 6; taulukko 2.)

Taulukko 2. Alkoholijuomien tilastoidun kulutuksen rakenne juomaryhmittäin sataprosenttisena alkoholina 1995–2023, prosenttia

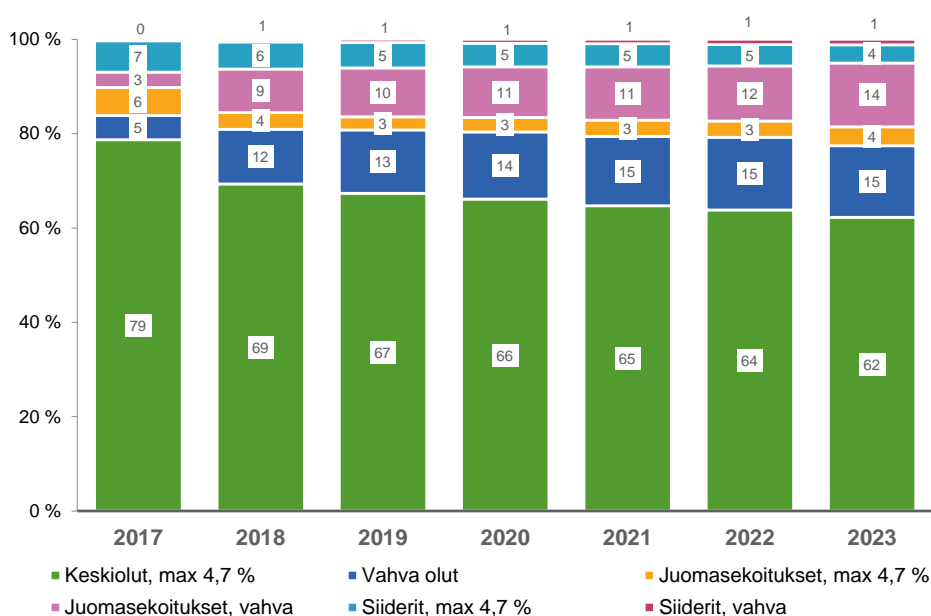
Vuosi	Väkevät juomat	Väkevät viinit	Miedot viinit	Siidierit	Juomasekoitukset	Oluet
1995	27,1	3,7	10,9	2,5	2,0	53,9
2000	25,9	2,1	12,5	6,9	3,0	49,7
2005	28,3	2,0	14,8	5,8	3,1	46,1
2010	24,0	1,7	17,4	5,4	5,5	46,1
2015	21,6	1,3	19,2	4,2	5,2	48,5
2016	21,5	1,2	19,4	4,1	5,1	48,7
2017	21,5	1,2	19,7	4,0	5,3	48,2
2018	20,8	1,2	19,4	3,7	7,5	47,5
2019	20,7	1,1	19,4	3,6	7,7	47,5
2020	20,8	1,2	21,0	3,0	8,0	46,0
2021	20,8	1,0	20,2	3,4	8,6	46,1
2022	21,4	1,0	19,9	3,3	8,8	45,8
2023	20,8	0,9	19,5	3,0	10,3	45,5

Kuvio 4. Alkoholijuomien tilastoidun kulutuksen (vähittäiskulutus ja anniskelukulutus) rakenne juomaryhmittäin sataprosenttisena alkoholina 2023, prosenttia

Vuonna 2018 voimaan tulleen alkoholilain myötä päivittäistavara-kaupat ovat voineet myydä kaikkia enintään 5,5-tilavuusprosenttia alkoholia sisältäviä juomia, kun sitä aiemmin ne saivat myydä käymisteitse valmistettuja, enintään 4,7-tilavuusprosenttia alkoholia sisältäviä juomia. Vuoden 2017 jälkeen mietojen alkoholijuomien kulutuksen rakenne on muuttunut siten, että ns. vahvojen juomasekoitusten², vahvan oluen² ja myös vahvan siiderin² osuudet ovat kasvaneet. Vuonna 2017 vahvojen juomasekoitusten, vahvan oluen ja vahvan siiderin yhteenlaskettu osuus mietojen alkoholijuomien kulutuksesta oli 9 prosenttia, kun se vuonna 2023 oli 30 prosenttia. Keskioluen osuus mietojen alkoholijuomien kulutuksesta on samaan aikaan laskenut. (Kuvio 5.)

Kuvio 5. Mietojen alkoholijuomien tilastoidun kulutuksen rakenne sataprosenttisena alkoholina 2017–2023, prosenttia

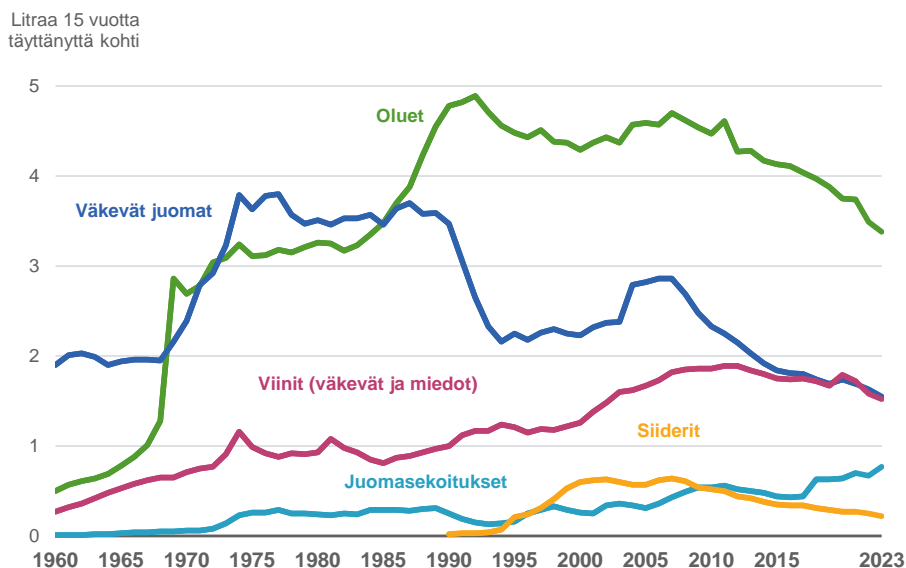
² Sisältää enemmän kuin 4,7-tilavuusprosenttia etyylialkoholia.

Alkoholijuomien vähittäiskulutuksessa ja anniskelukulutuksessa juomaryhmien kulutuksen rakenne eroaa toisistaan. Vähittäiskulutuksessa ja anniskelukulutuksessa juomaryhmien osuuksien suuruusjärjestys on kuitenkin samanlainen, mutta juomaryhmien osuudet vaihtelevat. Vähittäiskulutuksessa mietojen viinien ja väkevien juomien osuus on suurempi kuin anniskelukulutuksessa. Oluiden, siiderien ja juomasekoitusten osuudet ovat puolestaan anniskelukulutuksessa suurempia kuin vähittäiskulutuksessa. Väkevien viinien kulutus painottuu vähittäiskulutukseen. (Kuviot 4 ja 6.)

Oluiden yhteenlaskettu kulutus oli 3,4 litraa sataprosenttista alkoholia 15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti vuonna 2023. Väkevien juomien kulutus oli 1,6 litraa ja viinien kulutus 1,5 litraa. Juomasekoitusten (0,8 litraa) ja siiderien (0,2 litraa) kulutus oli edelleen selkeästi vähäisempää muihin juomaryhmiin verrattuna. Kulutus väheni vuoteen 2022 verrattuna kaikissa muissa juomaryhmissä, paitsi juomasekoituksissa. Suurinta kulutuksen vähenemisen oli siidereissä (-11,7 %) ja väkevissä viineissä (-9,5 %). Myös viinien (-5,8 %), mietojen viinien (-4,2 %), keskioluen (-3,3 %) ja vahvan oluen (-2,0 %) kulutus väheni. Juomasekoitusten kulutus sen sijaan kasvoi lähes 15 prosenttia. (Kuviot 5 ja 6.)

Oluiden tilastoitu kulutus 15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti on ollut korkeimmillaan 4,9 litraa vuonna 1992, minkä jälkeen niiden kulutus on hiljalleen vähentynyt. Vuonna 2018 kulutus painui alle neljään litraan ja on tämän jälkeen vähentynyt vuosittain. Väkevien alkoholijuomien kulutus on vähentynyt merkittävästi verrattuna 1970- ja 1980-lukuihin, jolloin väkeviä juomia kulutettiin sataprosenttisena alkoholina lähes 4 litraa 15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti. Väkevien alkoholijuomien kulutus pysyi yli kahdessa litrassa vuoteen 2013 asti. Tämän jälkeen kulutus 15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti on pysynyt alle kahdessa litrassa ja oli 1,6 litraa vuonna 2023. (Kuvio 6.)

Kuvio 6. Alkoholijuomien tilastoitu kulutus juomaryhmittäin 100-prosenttisena alkoholina 15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti 1960–2023, litraa

Alkoholijuomien myynti hyvinvointialueittain

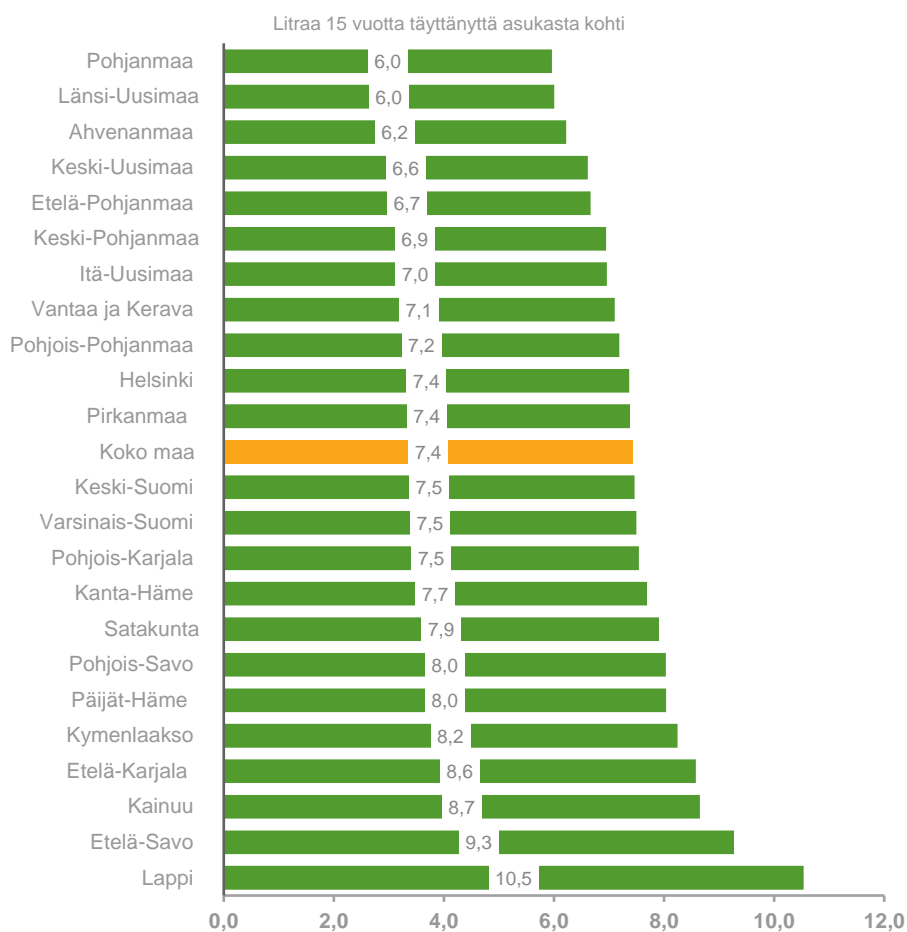
Alkoholijuomien kulutuksesta käytetään hyvinvointialueetasolla tai sitä pienemmällä alueella käsitettä ”alkoholijuomien myynti”. Käsite ”myynti” kuvaa sitä, että kyseessä on niminomaan alueella myyty alkoholi, ei välttämättä alueen asukkaiden kuluttama alkoholi. Etenkin asukasmäärältään pienissä kunnissa alkoholijuomien myynnin määrä ei välttämättä vastaa kunnan asukkaiden kuluttaman alkoholin määrää.

Vuonna 2023 eniten alkoholia 15 vuotta täyttänyttä asukasta kohti, 10,5 litraa, myytiin Lapissa. Vähiten alkoholia myytiin Pohjanmaalla, 6,0 litraa. (Kuvio 7, liitetaulukko 1.) Lapin koko maan keskiarvoa suurempi asukasluvuun suhteutettu alkoholin myynnin määrä

johtuu muun muassa matkailijoiden runsaasta määrästä Lapissa sen väkilukuun nähden. Myös muilla hyvinvointialueilla kesäasukkaiden ja matkailijoiden määrä voi vaikuttaa myydyin alkoholin määrään.

Vuonna 2023 alkoholijuomien myynti väheni eniten Länsi-Uudellamaalla (-4,5 %), Helsingissä (-4,3 %), Keski-Pohjanmaalla (-4,2 %) ja Ahvenanmaalla (-4,0 %) vuoteen 2022 verrattuna. Pienintä vähenemisen oli Varsinais-Suomessa ja Etelä-Pohjanmaalla (-0,8 %), Pohjois-Karjalassa (-0,6 %) ja Satakunnassa (-0,4 %). Muista hyvinvointialueista poiketen Pohjois-Savossa alkoholin myynti lisääntyi hieman (+0,2 %) verrattuna vuoteen 2022. (Kuvio 7, Liitetäulukko 1.)

Kuvio 7. Alkoholijuomien myynti hyvinvointialueittain 100-prosenttisena alkoholina 15 vuotta täyttäneitä asukasta kohti 2023, litraa

På svenska

Huvudresultaten och tabellbilagor publiceras på svenska på webbplatsen thl.fi och i publikationsarkivet julkari.fi.

In English

The main results and appendix tables are published in English on the thl.fi website and in the Julkari.fi archive.

Käsitteet ja määritelmät

Alkoholijuoma: Nautittavaksi tarkoitettu juoma, jonka alkoholipitoisuus on yli 2,8 ja enintään 80 tilavuusprosenttia etyylialkoholia

Alkoholijuomien kulutus: Alkoholijuomien tilastoitu ja tilastoimaton kulutus kotimaassa. Kulutuksen käsite viittaa alkoholijuomien kulutukseen koko maan tasolla.

Alkoholijuomien myynti: Alkoholijuomien vähittäismyynti ja anniskelumyynti maakunnissa tai kunnissa.

Anniskelukulutus: Anniskelukulutusta mitataan seuraamalla alkoholijuomien toimituksia anniskeluravintoloille. Kaikkia alkoholijuomia on voinut anniskella yhdellä anniskeluvalla 1.3.2018 lähtien.

Juomasekoitus: Käymisteitse tai tislattua alkoholia lisäämällä valmistettu juoma. Tässä tilastossa vahva juomasekoitus sisältää yli 4,7 tilavuusprosenttia etyylialkoholia. Keski vahva juomasekoitus sisältää enintään 4,7 tilavuusprosenttia etyylialkoholia. Juomasekoitukseen kuuluvat mm. long drink -juomat.

Kokonaiskulutus: Alkoholijuomien tilastoitu ja tilastoimaton kulutus yhteenlaskettuna.

Mallasjuomat: Sisältää vahvan oluen ja keskioluen. Tässä tilastossa vahva olut on käymisteitse pääasiassa maltaista valmistettu juoma, jonka alkoholipitoisuus on yli 4,7 tilavuusprosenttia etyylialkoholia. Keskiolut on käymisteitse pääasiassa maltaista valmistettu juoma, jonka alkoholipitoisuus on enintään 4,7 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.

Mieto viini: Viinirypäleistä, hedelmistä tai marjoista käymisteitse valmistettu juoma, jonka alkoholipitoisuus on enintään 15 tilavuusprosenttia etyylialkoholia ja joka ei sisällä lisättyä etyylialkoholia.

Siideri: Tuoreista tai kuivatuista omenoista tai päärynöistä tai niistä valmistetuista täysmehuista käymisteitse valmistettu hedelmäviini, joka ei sisällä lisättyä etyylialkoholia. Tässä tilastossa vahva siideri sisältää yli 4,7 tilavuusprosenttia etyylialkoholia. Keski vahva siideri sisältää enintään 4,7 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.

Tilastoimaton kulutus: Matkailijoiden ulkomailta tuomat alkoholijuomat ja suomalaisten ulkomaisista verkkokaupoista ostamat alkoholijuomat. Tilastoimaton alkoholinkulutus arvioidaan tutkimusten perusteella. Lisää tietoja tutkimuksista löytyy laatuselosteesta.

Tilastoitu kulutus: Alkoholijuomien anniskelukulutus ja vähittäiskulutus kotimaassa.

Vähittäiskulutus: Vähittäismyynti Alkon myymälöistä ja luovutuspaikoista eli tilauspalveluista sekä alkoholijuomien toimitukset elintarvikeliikkeille, huoltoasemille, kioskeille ja tilaviini- ja sahtimyyvälöille.

Väkevä alkoholijuoma: Alkoholipitoisuus yli 22 tilavuusprosenttia etyylialkoholia. Näitä ovat viina ja muu väkevä juoma.

Väkevä viini: Viinistä tai hedelmäviinistä etyylialkoholia lisäämällä valmistettu juoma, jonka alkoholipitoisuus on enintään 22 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.

Taulukoissa käytetyt symbolit

0,0 suure pienempi kuin puolet käytetystä yksiköstä

– ei yhtään havaintoa

---

thl.fi/tilastot/alkoholinkulutus

Tämän julkaisun viite:

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Alkoholijuomien kulutus 2023. Tilastoraportti 39/2024. Suomen virallinen tilasto (SVT).

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

ISSN 1798-0887

Laatuseloste (SVT)

Alkoholijuomien kulutus

Tilastotietojen relevanssi

Alkoholijuomien kulutustilasto sisältää tiedot alkoholijuomien tilastoidusta kulutuksesta ja tilastoimattomasta kulutuksesta. Tilastoitu kulutus koostuu sekä alkoholijuomien vähittäismyynnistä että anniskelumyynnistä Suomen rajojen sisäpuolella. Tilastoimattomaan kulutukseen sisältyy alkoholijuomien matkustajatuonti ja suomalaisten ulkomailta verkon kautta ostamat alkoholijuomat. Tilastoimaton alkoholinkulutus arvioidaan vuosittain kyselytutkimusten perusteella. Alkoholijuomien kulutus voidaan ilmoittaa muuntamattomina litroina tai sataprosenttiseksi alkoholiksi muunnettuna litroina. Alkoholinkulutuksen laskennassa 15 vuotta täyttäneitä asukasta kohti käytetään Suomen 15 vuotta täyttäneitä koskevaa väkilukua 31.12. kyseisenä vuonna.

Tilastoa käytetään yhteiskunnallisen päätöksenteon, tutkimuksen ja kansallisen alkoholipolitiikan suunnittelun tarpeisiin sekä kansainvälisiin vertailuihin. Alkoholijuomien vähittäismyynnin tilasto on lisäksi osana Tilastokeskuksen keräämää vähittäiskaupan myyntitilastoa ja kaupan liikevaihtotilastoa. Alkoholijuomien kulutustilastojen avulla voidaan seurata alkoholijuomien kulutuksen kehitystä koko maan tasolla ja maakuntatasolla.

Alkoholijuomien kulutustietojen keruu perustuu Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta annettuun lakiin (668/2008), Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annettuun lakiin (669/2008) ja Alkoholilakiin (1102/2017).

Menetelmäkuvaus

Tilastoitu kulutus

Alkoholijuomien kulutustilasto perustuu alkoholijuomien myynti- ja toimitustietoihin. Ne käsittävät alkoholijuomien myynnin Alkon myymälöistä, tukkumyyjien toimitukset anniskeluravintoloille ja korkeintaan 5,5 tilavuusprosenttisia alkoholijuomia (vuoteen 2017 saakka käymisteitse valmistettuja 4,7 tilavuusprosenttisia alkoholijuomia) myyville elintarvikeliikkeille, kioskeille ja liikenneasemille sekä tilaviinien ja sahdin vähittäismyymälöille.

Tilastossa ei ole eriteltyä anniskeluluvan haltijan vähittäismyyntiä eikä vähittäiskaupan myyntiä anniskeluun.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) saa alkoholijuomien myynti- ja toimitustiedot Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) ylläpitämästä alkoholielinkeinorekisteristä litroina ja muutettuna sadan prosentin alkoholilitroiksi. Valviran ylläpitämä tuoterekisteri sisältää tiedot kaikista Suomessa myynnissä olevista alkoholijuomista.

THL:ssä lasketaan alkoholijuomien kulutus käytössä olevien juomaryhmien mukaan. Tilastoidusta kulutuksesta lasketaan myös erikseen vähittäiskulutus ja anniskelukulutus.

Tilastoimaton kulutus

Tilastoimattoman kulutuksen tiedot saadaan Verianin (ent. Kantar Public) toteuttamasta kyselytutkimuksesta. Alkoholijuomien matkustajatuontia ja verkko-ostoja ulkomailta seurataan viikoittain Verianin toteuttamalla puhelinhaastattelulla, johon valitaan satunnaisotannalla 500 18 vuotta täyttäneitä henkilöä joka viikko. Kyseessä on ns. kiintiöotos, jota täydennetään siihen saakka, kunnes 500 vastaajaa on saatu mukaan. Haastattelussa selvitetään alkoholijuomien maahantuontia kahden edellisen viikon aikana ja alkoholijuomien ostamista ulkomaisista verkkokaupoista. Tiedot matkustajatuonnista ja verkko-ostoista julkaistaan vuosittain [Alkoholien verkko-ostaminen ja matkustajatuonti](#) -tilastoraportissa ja kuukausittain THL:n [verkkosivulla](#).

Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Alkoholijuomien tilastoidun kulutuksen tietojen oikeellisuus riippuu Valviralta, Alko Oy:ltä ja anniskeluravintoloilta saatavien tietojen oikeellisuudesta ja tarkkuudesta. Tietojen loogisuutta verrataan laskentavaiheessa aikaisempien vuosien tietoihin ja jos epäillään virhettä, asia tarkastetaan Valviran, Alko Oy:n ja anniskeluravintoloiden kanssa.

Valvira saa tukkumyyjiltä viiveellä pieniä korjauksia alkoholijuomien toimitustietoihin anniskeluravintoloille ja vähittäismyyntiliikkeille vuosittain. Alkoholijuomien kulutustilastoon ei tehdä näitä korjauksia enää maaliskuussa tapahtuvan THL:n varsinaisen kulutustietojen laskennan jälkeen.

Alkoholijuomien tilastoimattoman kulutuksen tietojen oikeellisuus ja tarkkuus riippuu Verianin toteuttamien tutkimusten validiteetista ja reliabiliteetista. Tietojen loogisuutta verrataan aiempien vuosien tietoihin ja jos epäillään virhettä, asia tarkistetaan. Lisäksi tietojen loogisuutta tarkkaillaan vertaamalla suomalaisten Virossa tuoduksi ilmoittamia alkoholimääriä Virossa tehtyihin arvioihin suomalaisten Virossa tekemistä alkoholiostoksista.

Vuonna 2023 THL:ssa huomattiin Valviran toimittamassa vuoden 2022 vähittäismyyntin aineistossa yhden kunnan osalta yli 800 prosentin kasvu useassa juomaryhmässä. Luvuilla oli oleellisesti vaikutusta koko maan tasolla mietojen alkoholijuomien vähittäismyyntiin sekä myös kokonaiskulutukseen. Suurin yksittäinen vaikutus virheellä olisi ollut keskioluen vähittäismyyntiin (virheellinen myynti noin prosentin suurempi todellista). Lukuja voitiin varmuudella pitää virheellisinä, ja koska korjausta ei voitu tehdä Valvirassa tietojärjestelmä uudistuksen vuoksi, tehtiin se THL:ssa. Kyseessä olevan kunnan vuoden 2022 luvut imputoitiin käyttäen eri juomaryhmien myyntitilroina vuosien 2019–2021 keskiarvoja. Kun korjausta tehtiin tarkemmalle tasolle, kuin mitä tietoja oli saatavilla, esim. keskivahva vs. vahva alkoholijuoma, käytettiin jakosuhteina ko. juomaryhmien koko maan vuosien 2020–2021 keskiarvosuhteita.

Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Valvira kerää alkoholijuomien myynti- ja toimitustiedot kuukausittain. Valvira julkaisee myynti- ja toimitustiedot 2–4 kuukauden kuluessa tilastoitavan ajanjakson päättymisestä. Valvira voi poiketa tästä aikataulusta, mikäli luvanhaltijoiden toimittamien tietojen oikeellisuuden arviointi ja mahdollisten virheiden selvittäminen vievät tavanomaista pidemmän ajan. Alkoholijuomien kulutustiedot kerätään ja lasketaan kuukausittain. THL julkaisee alkoholijuomien kulutuksen litratiedot ja sataprosenttiseksi alkoholiksi muutetut litratiedot vuositasolla tilastointivuotta seuraavan huhti-toukokuun aikana. Verian kerää alkoholijuomien matkustajatuonnin ja internet-ostojen tiedot viikoittain. THL on julkaissut alkoholijuomien matkustajatuontia koskevat tiedot keväästä 2013 alkaen ja alkoholijuomien verkko-ostamista koskevat tiedot vuodesta 2021 alkaen. Tiedot matkustajatuonnista ja verkko-ostoista julkaistaan kuukausittain verkkosivulla ja kerran vuodessa tilastoraportissa.

Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Alkoholijuomien kulutuksen vuositilasto julkaistaan tilastoraporttina kerran vuodessa yleensä viimeistään tilastointivuotta seuraavan huhti-toukokuun aikana. [Tilastoraportti](#) julkaistaan THL:n verkkosivuilla.

Alkoholijuomien kulutustiedot julkaistaan myös vuosittain ilmestyvässä THL:n [Päihdetilastollisessa vuosikirjassa](#). Kulutustiedot julkaistaan myös THL:n Sosiaali- ja terveysalan tilastollisessa vuosikirjassa, Tilastokeskuksen tilastollisessa vuosikirjassa ja Alkon toimintakertomuksessa. Kulutustiedot toimitetaan Eurostatin, EU:n, OECD:n, WHO:n sekä Pohjoismaisiin ja muihin kansainvälisiin tietokantoihin, rekistereihin ja julkaisuihin.

Eräitä alkoholijuomien kulutus -tilaston tietoja voi poimia myös Tilasto- ja indikaattoripankki [Sotkanetistä](#). Sotkanetin tietoja voi tarkastella kaikilla kuntajakoon perustuvilla aluetasoilla. Sotkanetin tietoja on mahdollista tarkastella aikasarjana vuodesta 1990 alkaen. Tästä syystä Sotkanetissä tiedot on ilmoitettu nykyisen

tilastovuoden mukaisella kuntajaolla. Indikaattorit saa näkyviin esimerkiksi asiasanalla "alkoholinkulutus".

Lisäksi tietoja eri alkoholijuomaryhmien myynnistä on saatavilla kunnittain ja hyvinvointialueittain [verkkotaulukkona](#).

Tilastojen vertailukelpoisuus

Alkoholijuomien tilastoidun kulutuksen tiedot ovat saatavissa vuodesta 1932 lähtien. Vuosien 1932–1994 kulustilastot on laadittu Alko Oy:ssä, vuodesta 1995 lähtien kulustilastot on laadittu yhteistyössä THL:n (vuoteen 2008 saakka Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskuksen Stakesin) ja Valviran (vuoteen 2008 saakka Tuotevalvontakeskuksen) kanssa. Alkoholijuomien kulustilastot vuodesta 1932 lähtien ovat saatavilla THL:sta. Alkoholien kulutus -tilasto on julkaistu osana Suomen virallista tilastoa vuodesta 1932 lähtien.

Alkoholijuomien tilastoimattoman kulutuksen tiedot ovat saatavissa vuodesta 1959 lähtien. Vuoteen 1992 asti ne perustuvat erillistutkimuksiin sekä vuodesta 1968 alkaen kahdeksan vuoden välein tehtyihin juomatapatutkimuksiin. Välivuodet on arvioitu interpoloimalla. Lisäksi väliarvioinneissa on käytetty hyväksi tilastoimatonta alkoholinkulutusta koskevia erillistutkimuksia. Vuodesta 1992 vuoteen 2004 alkoholijuomien matkustajatuonnin tiedot perustuivat Verianin (aiemmin Kantar Public, Kantar TNS, TNS Gallup ja Suomen Gallup) vuosittain tekemiin tutkimuksiin. Vuodesta 2005 alkaen matkustajatuontitietoja on kerätty viikoittain.

Tilastoimattoman kulutuksen muodostamistapaa muutettiin vuonna 2021 siten, että siitä poistettiin erät ”kotivalmistus”, ”laiton valmistus ja salakuljetus” sekä ”ulkomailta nautittu alkoholi”. Nämä erät poistettiin aikasarjasta takautuvasti vuodesta 2000 eteenpäin, joten vuosien 2000–2016 tiedot sisältävät vain matkustajatuonnin. Vuodesta 2017 lähtien tilastoimaton kulutus on muodostunut alkoholijuomien matkustajatuonnin lisäksi verkon kautta ulkomailta ostetuista alkoholijuomista. Alkoholijuomien verkko-ostoja koskevia tietoja Verian (aiemmin Kantar Public) on kerännyt vuodesta 2012 lähtien. Havaintojen määrä oli ensimmäisinä vuosina hyvin pieni, ja tiedot on arvioitu riittävän luotettaviksi vuodesta 2017 alkaen. Tässä tilastoraportissa esitetyt alkoholien kokonaiskulutusta ja tilastoimatonta kulutusta koskevat luvut ovat täysin vertailukelpoisia vuosien 2017–2023 osalta.

Alkoholijuomien myynnin aluekohtaiset tiedot eivät ole suoraan vertailukelpoisia. Maakunnan ja kunnan alkoholijuomien myyntiin voi vaikuttaa muun muassa matkailijoiden runsas määrä alueella ja rajakauppa. Siten alueen asukkaat itse eivät välttämättä ole kuluttaneet kaikkea myytyä alkoholia. Etenkin kuntakohtaisiin alkoholien myyntitietoihin tulee suhtautua varauksella.

Anniskelulupien tilastoinnissa tehtiin muutos vuonna 2020. Tilastovuodesta 2019 lähtien anniskelulupiin tilastoidaan kaikki vuoden 2018 alkoholilain myötä tulleet uudet anniskelulupatyypit. Siten anniskelulupien määrä ei ole enää täysin vertailukelpoinen aiempiin vuosiin nähden.

Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Alkoholijuomien kulustilasto on osa vakiintunutta tilastotuotantoa. Alkoholijuomien kulustilastossa käytettävä juomaluokitus on tullitariffin mukainen ja se vastaa kansainvälisissä tilastoissa käytettäviä luokituksia. Luokitus vastaa myös kansainvälisesti hyväksytyyn COICOP-luokituksen EU:n tilastotoimessa vahvistettua versiota. Kansallista käyttöä varten luokitusta on edelleen tarkennettu. Tilasto kattaa kaikki nautittavaksi tarkoitetut alkoholijuomat, jotka sisältävät yli 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia. Alkoholijuomien kulustilastojen laskenta perustuu THL:n, Valviran ja Alko Oy:n keräämiin valtakunnallisiin tilastoihin ja rekistereihin.

Alkoholijuomien kulutus 2023 -tilastoraportin erityiskysymykset

THL saa alkoholin tilastoitua kulutusta koskevan aineiston Valviralta. Valvira uudisti vuoden 2023 aikana kokonaan alkoholielinkeinorekisterin ja siihen liittyviä tietojärjestelmiä. Uudistusten vuoksi tilastoraporttiin ei ollut saatavilla alkoholijuomien jakeluverkostoa (esim. alkoholin myyntipaikkojen lukumäärä, anniskelulupien lukumäärä jne.) koskevia tietoja. Nämä tiedot tullaan julkaisemaan takautuvasti seuraavassa tilastoraportissa vuonna 2025.

Tässä tilastoraportissa esitettyjen vuotta 2022 koskevien lukujen osalta on syytä huomioida, että luvut jonkin verran eroavat Valviran julkaisemista alkoholin myyntiä koskevista tiedoista. Näin ollen myös vuosien 2022 ja 2023 väliset alkoholin kulutuksen prosentuaaliset muutokset eroavat THL:n ja Valviran julkaisemissa tilastoissa. Valviran vuoden 2022 tiedoissa ollut virhe koski yhden kunnan vähittäismyyntin lukuja, ja se korjattiin THL:ssa käyttäen apuna aiempien vuosien myyntilukuja. Virhe oli niin mittava, että sillä olisi ollut selkeä vaikutus mietojen alkoholijuomien vähittäismyyntitilastoon sekä myös kokonaiskulutukseen koko maan tasolla tarkasteltuna. Valvira ei ole pystynyt korjaamaan virhettä omiin tietoihinsa tietojärjestelmä uudistuksen vuoksi. Asia on selvitetty tarkemmin Laatuselosteen luvussa Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus.
